

Det grænseløse arbejdsliv i den offentlige sektor

En undersøgelse om grænser for arbejds- og privatliv blandt offentligt ansatte medlemmer i Djøf.

Introduktion

Mange offentligt ansatte medlemmer i Djøf oplever, at grænserne mellem arbejde og privatliv flyder sammen, og at der sjældent er tidspunkter, hvor man er "logget af" og ikke står til rådighed. Det grænseløse arbejdsliv er en del af hverdagen for mange og ikke mindst for medarbejdere i den offentlige sektor, hvor opgaver og forventninger ofte rækker ud over normal arbejdstid.

I denne analyse undersøger vi, hvor udbredt det grænseløse arbejde er blandt offentligt ansatte Djøf-medlemmer uden personaleansvar, og hvad det betyder for deres trivsel, jobtilfredshed og overvejelser om at skifte job.

Den teknologiske udvikling betyder, at arbejds- og privatliv i stigende grad er blevet integreret og vævet ind i hinanden, og som følge heraf svært at adskille. Men alle har brug for restitution og grænser for arbejdslivet, hvis de skal trives og udvikle sig – og ikke mindst holde til et langt og aktivt arbejdsliv.

En række andre lande har allerede vedtaget lovgivning, der sikrer medarbejdere retten til ikke at være tilgængelig 24/7, bl.a. Belgien, Frankrig, Irland, Spanien, Italien og Portugal. I EU er der også drøftelser om at indføre fælles europæiske regler i form af et "right to disconnect" direktiv. Arbejdet pågår fortsat i EU regi.

Analysen bygger på en spørgeskemaundersøgelse blandt 3270 af Djøfs medlemmer, som er ansat i den offentlige sektor og er medarbejdere uden personaleledelse. Data er indsamlet i perioden 28. august til 10. september.

Analysen viser

- Næsten hvert tredje (31 %) Djøf-medlem ansat i den offentlige sektor oplever, at de altid (7 %) eller ofte (24 %) står til rådighed uden for normal arbejdstid. Herudover svarer en tredjedel (31 %), at de gør det sommetider. 26 % står sjældent til rådighed, og 12 % svarer aldrig/ næsten aldrig.
- 14 % arbejder altid (1 %) eller ofte (13 %) på dage, hvor de egentlig har fri, for eksempel i weekender, på fridage og i ferier. 26 % gør det sommetider, mens seks ud af ti (60 %) gør det sjældent (32 %) eller aldrig/næsten aldrig (28 %).
- Overarbejde er udbredt. 28 % angiver, at det altid (4 %) eller ofte (24 %) er nødvendigt at arbejde ud over den aftalte arbejdstid, mens 36 % gør det sommetider. 37 % oplever sjældent (27 %) eller aldrig/næsten aldrig (10 %) behov for overarbejde.
- Jobtilfredsheden er lavere blandt offentligt ansatte Djøf-medlemmer, der ofte arbejder på dage, hvor de egentlig har fri. Blandt dem, der altid eller ofte arbejder på fridage, er hver femte (20 %) utilfreds eller meget utilfreds med deres job mod omkring hver tiende blandt dem, der sommetider (11 %) eller sjældent/aldrig (9 %) arbejder på fridage. Samtidig er andelen, der er tilfredse eller meget tilfredse, lavest i gruppen, der altid eller ofte arbejder på fridage (63 %) og højere blandt dem, der sommetider (72 %) og sjældent/ aldrig (76 %) gør det.
- Blandt dem, der altid eller ofte skal arbejde mere end den aftalte eller forventede arbejdstid, er 17 % utilfredse eller meget utilfredse med deres job, hvilket er signifikant flere end blandt dem, der sommetider (10 %) eller sjældent eller aldrig (8 %) arbejder over. Samtidig er andelen, der er tilfredse eller meget tilfredse, lavest blandt dem, der altid eller ofte arbejder over (65 %) og signifikant højere blandt dem, der sommetider (76 %) og sjældent/aldrig (76 %) gør det.
- Overvejelser om jobskifte er relateret til, hvor ofte man arbejder på dage, hvor man egentlig har fri. Andelen uden overvejelser om jobskifte er højest blandt dem, der sjældent eller aldrig arbejder på fridage (37 %) og signifikant lavere blandt dem, der altid eller ofte (24 %) eller sommetider (27 %) gør det. Samlet set overvejer eller søger tre ud af fire (76 %) af dem, der altid eller ofte arbejder på fridage, nyt job – mod 73 % blandt dem, der sommetider gør det og signifikant færre (63 %), blandt dem der sjældent eller aldrig arbejder på fridage.
- Der ses tilsvarende klare forskelle i forhold til overarbejde. Andelen uden overvejelser om jobskifte er højest blandt dem, der sjældent eller aldrig arbejder over (39 %). Den er lavere blandt dem, der sommetider (33 %) og lavest blandt

dem, der altid eller ofte (22 %) arbejder over. Samlet set overvejer eller søger næsten fire ud af fem (78 %) i gruppen, der altid eller ofte arbejder over, nyt job – mod 67 % blandt dem, der sommetider arbejder over, og 61 % blandt dem, der sjældent eller aldrig arbejder over.

- Halvdelen af de offentligt ansatte Djøf-medlemmer har en typisk arbejdsuge på 37–39 timer. To ud af fem (38 %) arbejder 40 timer eller mere, mens 11 % arbejder under 37 timer om ugen.
- Mange overvejer at skifte job. 65 % svarer, at de enten overvejer jobskifte uden at søge (41 %), søger lidt (16 %) eller søger aktivt (8 %). En tredjedel (32 %) har ingen overvejelser om at skifte job.
- Vi har spurgt, hvad der skal til for, at offentligt ansatte Djøf-medlemmer bliver på deres nuværende arbejdsplads. Flest vælger "Højere løn" (57 %) og "Faglig eller personlig udvikling" (54 %) som de vigtigste faktorer. Derefter følger "Avancement" (26 %), "Større fleksibilitet i arbejdstid og arbejdstilrettelæggelse" (24 %) samt "Organisatoriske ændringer på min nuværende arbejdsplads" (23 %).
- Jobtilfredsheden er generelt høj. 73 % er tilfredse (48 %) eller meget tilfredse (25 %) med deres job, mens 11 % er utilfredse (9 %) eller meget utilfredse (2 %). 16 % er hverken tilfredse eller utilfredse.

Djøf mener

- Vi har alle interesse i at sikre en fortsat effektiv og veldrevet offentlig sektor. En forudsætning for det handler om ordentlige arbejdsvilkår og et arbejdsmiljø, som medarbejderne har lyst til at blive i, så opgaverne kan løses med høj kvalitet og kontinuitet.
- Et bæredygtigt arbejdsliv kræver for de fleste tydelige grænser for, hvornår man er på arbejde, og hvornår man holder fri. Når arbejdet i stigende grad fylder i privatlivet, og mange medarbejdere står til rådighed uden for normal arbejdstid eller arbejder i weekender og ferier, er det et klart tegn på, at balancen mellem arbejdsliv og privatliv er under pres. Det er et ledelsesansvar at sikre en arbejdskultur, hvor der som hovedregel er rimelig balance mellem opgaver og ressourcer, så arbejdet kan løses inden for normal arbejdstid. Offentlige arbejdsgivere bør prioritere og om nødvendigt skære i opgaverne, når arbejdspresset bliver for højt. Samtidig bør ledelsen være tydelige om, at der ikke forventes svar på mails og opkald uden for normal arbejdstid. Klare retningslinjer for tilgængelighed, fx om mails og mødetidspunkter, bør drøftes åbent og forankres i daglig praksis.
- Fleksibilitet er en styrke, når medarbejderne har reel indflydelse på tilrettelæggelsen af deres hverdag. Men fleksibilitet må ikke blive ensbetydende med arbejdsgivers forventning om konstant tilgængelighed og systematisk merarbejde.
- Det er bekymrende, når et vedvarende højt arbejdspres hænger sammen med lavere jobtilfredshed og øget tilbøjelighed til at ville skifte job. Hvis den offentlige sektor fortsat skal være en attraktiv arbejdsplads og kunne tiltrække og holde på dygtige medarbejdere, er gode rammevilkår og arbejdsforhold afgørende.
- Der er behov for stærkere beskyttelse af grænserne mellem arbejde og fritid, så fleksibilitet ikke sker på bekostning af trivsel, fastholdelse og kvaliteten i den offentlige opgaveløsning. Djøf ser gerne et direktiv om "right to disconnect" vedtaget på EU niveau. En anden vej at gå er desuden at skærpe de danske arbejdsmiljøregler, så medarbejdere i højere grad end i dag får et værn mod at skulle være tilgængelige for arbejdet 24/7.

Indhold

Introduktion	2
Analysen viser	3
Djøf mener	5
Resultater	7
Mange står til rådighed uden for normal arbejdstid	7
Hver syvende arbejder altid eller ofte på fridage, i weekender eller ferier	8
Overarbejde er nødvendigt for mange	9
To ud af tre overvejer at skifte job	11
Løn og udvikling er vigtigst for fastholdelse	12
De fleste er tilfredse med deres job	13
Kryds på jobtilfredshed	14
Flere er utilfredse med deres job, når de ofte arbejder på dage, hvor de egentlig har fri, såsom i weekender, fridage eller ferier	14
Flere er utilfredse med deres job, når de ofte skal arbejder mere end den aftalte eller forventede arbejdstid	15
Kryds på overvejelser om jobskifte	16
Signifikant færre overvejer eller søger aktivt nyt job, hvis man sjældent arbejder på dage, hvor man egentlig har fri	16
Signifikant flere (78 %) overvejer eller søger aktivt nyt job blandt dem, som altid eller ofte arbejder over	17
Metode	18

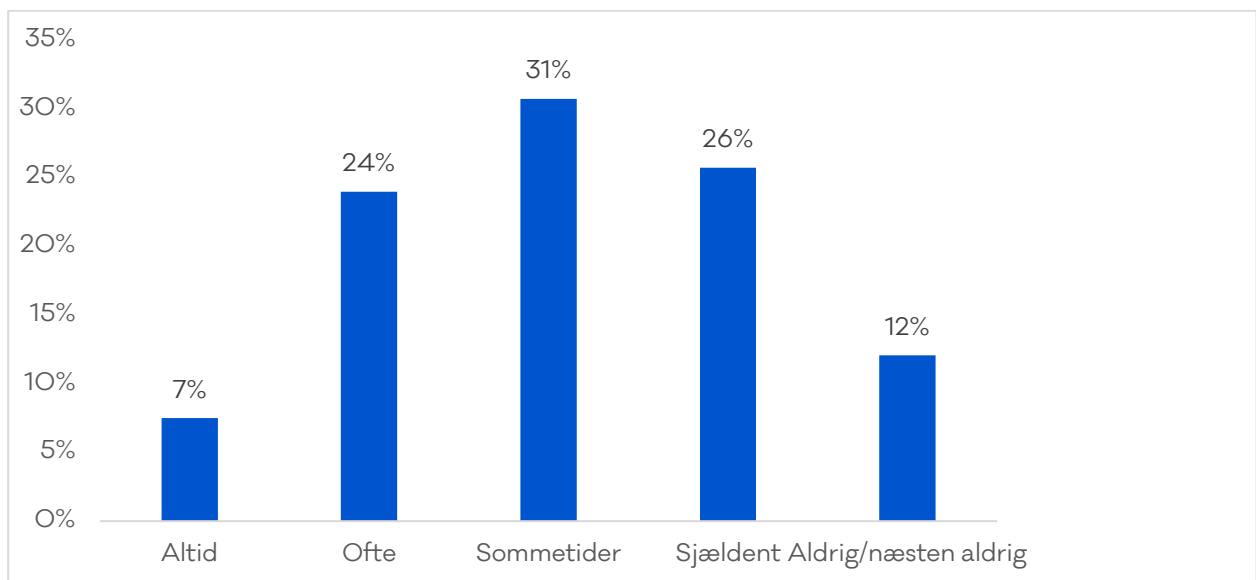
Resultater

Mange står til rådighed uden for normal arbejdstid

Figuren viser, hvor ofte offentligt ansatte Djøf-medlemmer står til rådighed for arbejdet uden for normal arbejdstid.

31 % svarer, at de altid (7 %) eller ofte (24 %) står til rådighed for deres arbejde udenfor normal arbejdstid. 31% svarer, at de sommetider står til rådighed, imens 26% svarer sjældent, og 12% svarer aldrig eller næsten aldrig.

Figur 1: Hvor ofte står du til rådighed for dit arbejde udenfor din normale arbejdstid?

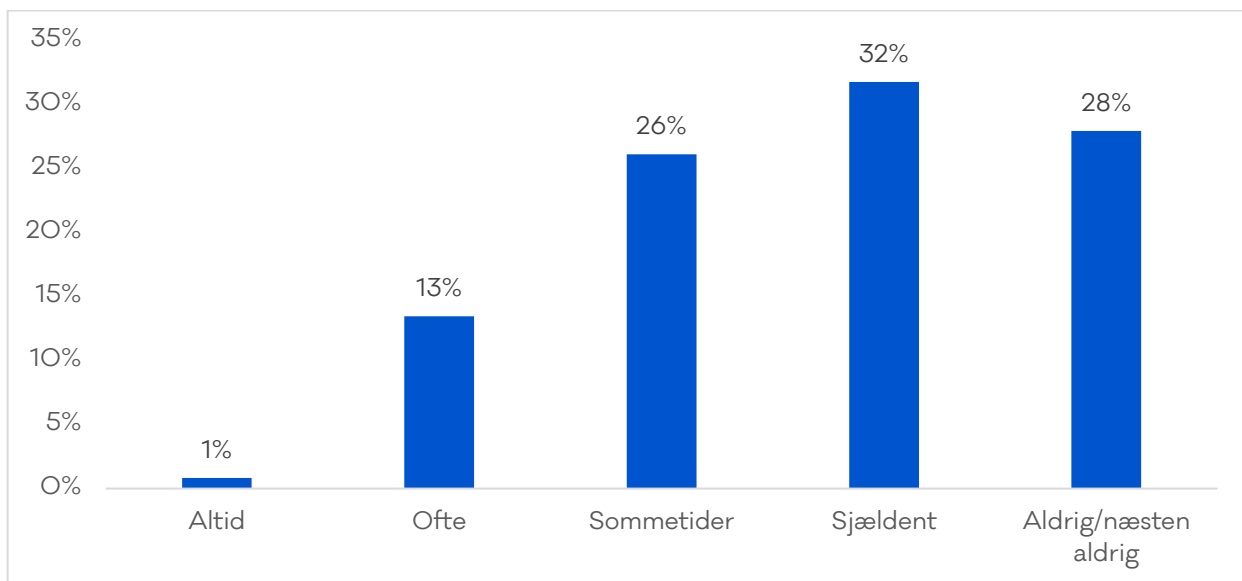
Note:

Hver syvende arbejder altid eller ofte på fridage, i weekender eller ferier

Figuren viser, hvor ofte offentligt ansatte Djøf-medlemmer arbejder på dage, hvor de egentlig har fri, for eksempel i weekender, på fridage eller i ferier.

14% gør det altid (1%) eller ofte (13%). 26% gør det sommetider. 60% svarer sjældent (32%) eller aldrig/næsten aldrig (28%).

Figur 2: Hvor ofte arbejder du på dage, hvor du egentlig har fri, fx i weekender, fridage eller ferier?

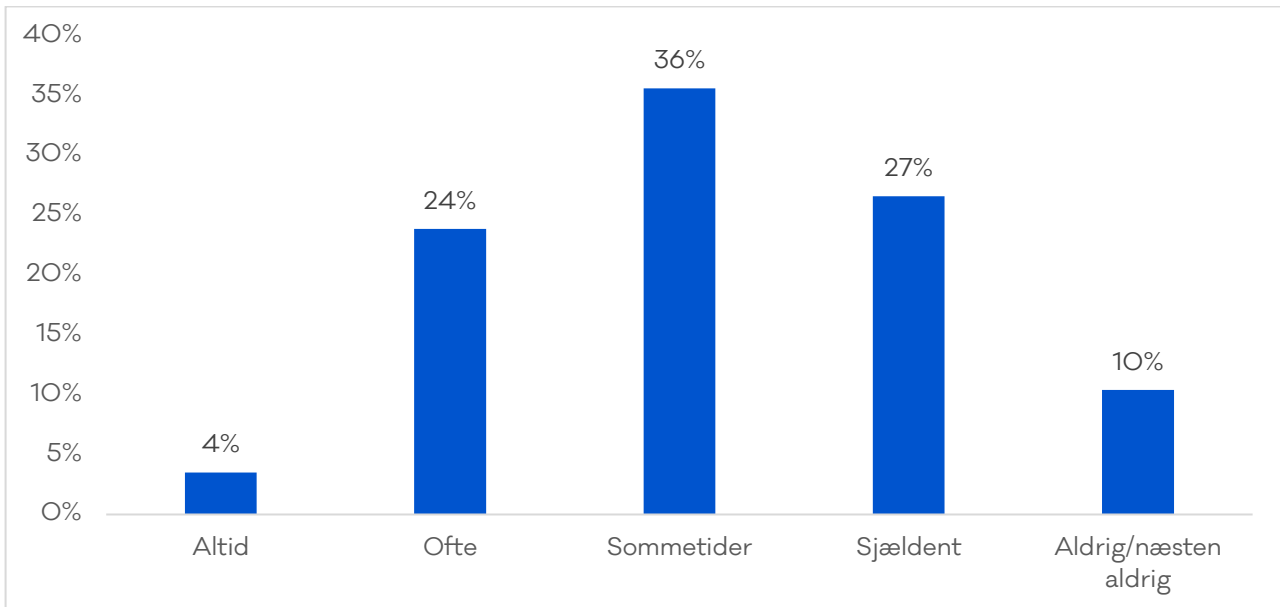
Note:

Overarbejde er nødvendigt for mange

Figuren viser, hvor ofte det er nødvendigt for offentligt ansatte Djøf-medlemmer at arbejde over ud over den aftalte eller forventede arbejdstid.

28% svarer, at de altid (4%) eller ofte (24%) arbejder over. 36% gør det sommetider, og 37% svarer sjældent (27%) eller aldrig/næsten aldrig (10%).

Figur 3: Hvor ofte er det nødvendigt at arbejde over, dvs. ud over din aftalte eller forventede arbejdstid?

Note:

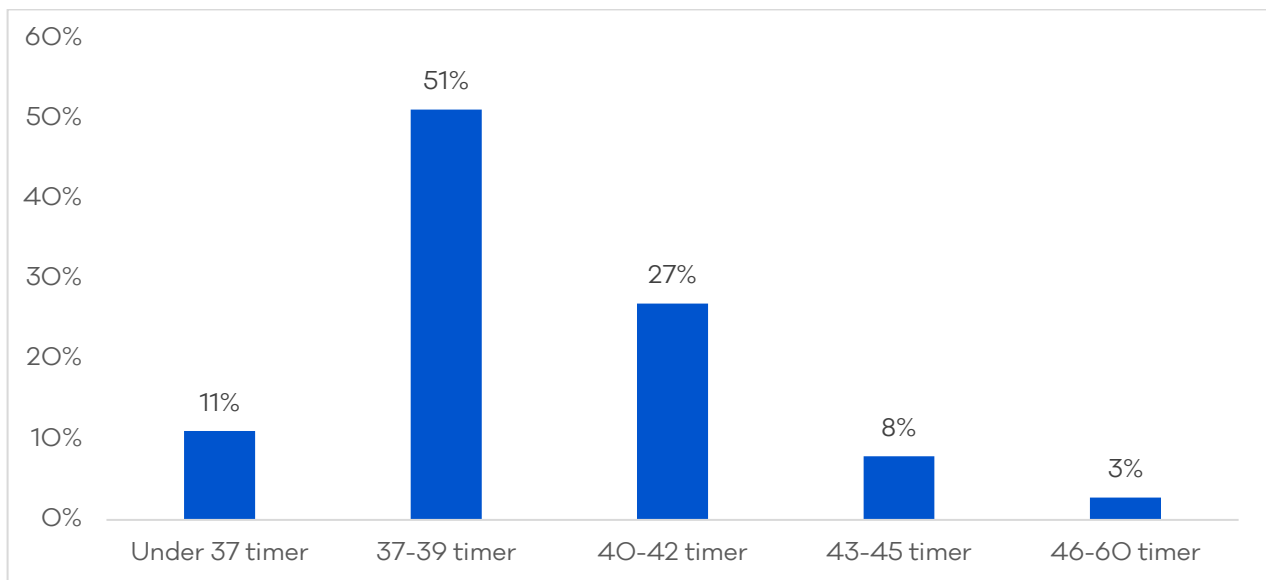
To ud af fem arbejder 40 timer eller mere

Figuren viser svar på spørgsmålet: "Hvor mange timer arbejder du alt i alt på en typisk arbejdsuge (inkl. frokost)?".

Omtrent halvdelen (51 %) svarer, at de arbejder 37-39 timer på en typisk arbejdsuge.

To ud af fem (38%) arbejder 40 timer eller derover fordelt på 40-42 timer (27%), 43-45 timer (8%) og 46-60 timer (3%). 11% svarer, at de arbejder under 37 timer om ugen.

Figur 4: Hvor mange timer arbejder du alt i alt på en typisk arbejdsuge (inkl. frokost)?

Note: Kun respondenter der er fuldtidsansatte.

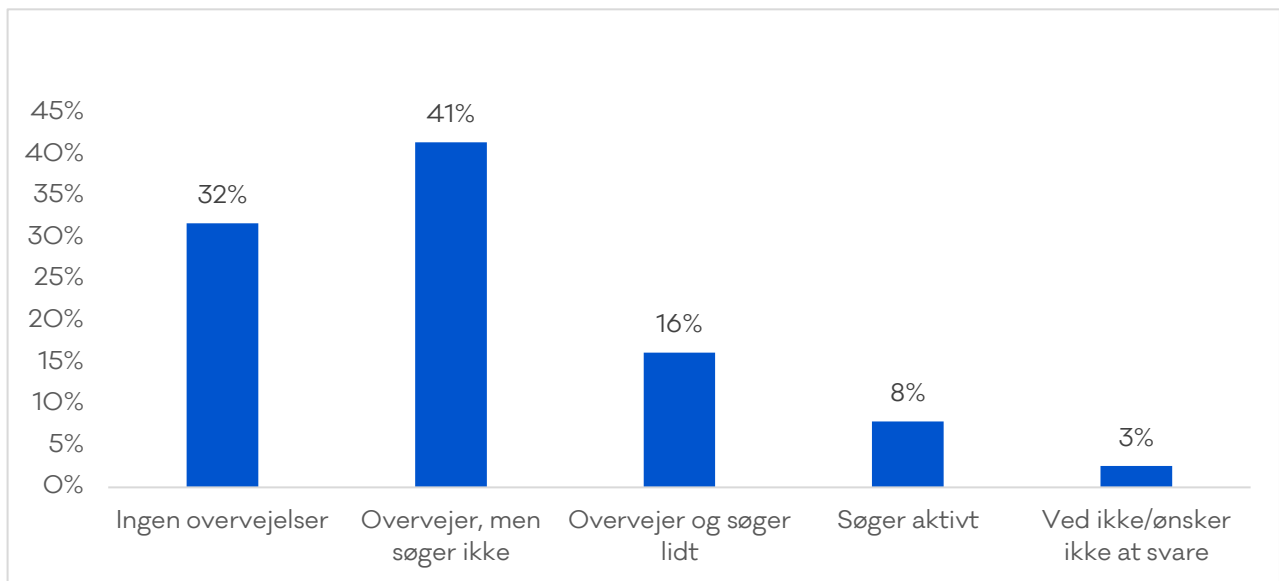
To ud af tre overvejer at skifte job

Figuren viser svar på spørgsmålet: "Hvilke overvejelser har du om at skifte job?".

Samlet set overvejer 65% at skifte job fordelt på dem, som overvejer, men ikke søger (41 %), dem som overvejer og søger lidt (16 %), og dem som søger aktivt (8 %). 32% angiver, at de ikke gør sig nogen overvejelser om at skifte job.

Figur 5: Hvilke overvejelser har du om at skifte job?

②

Note:

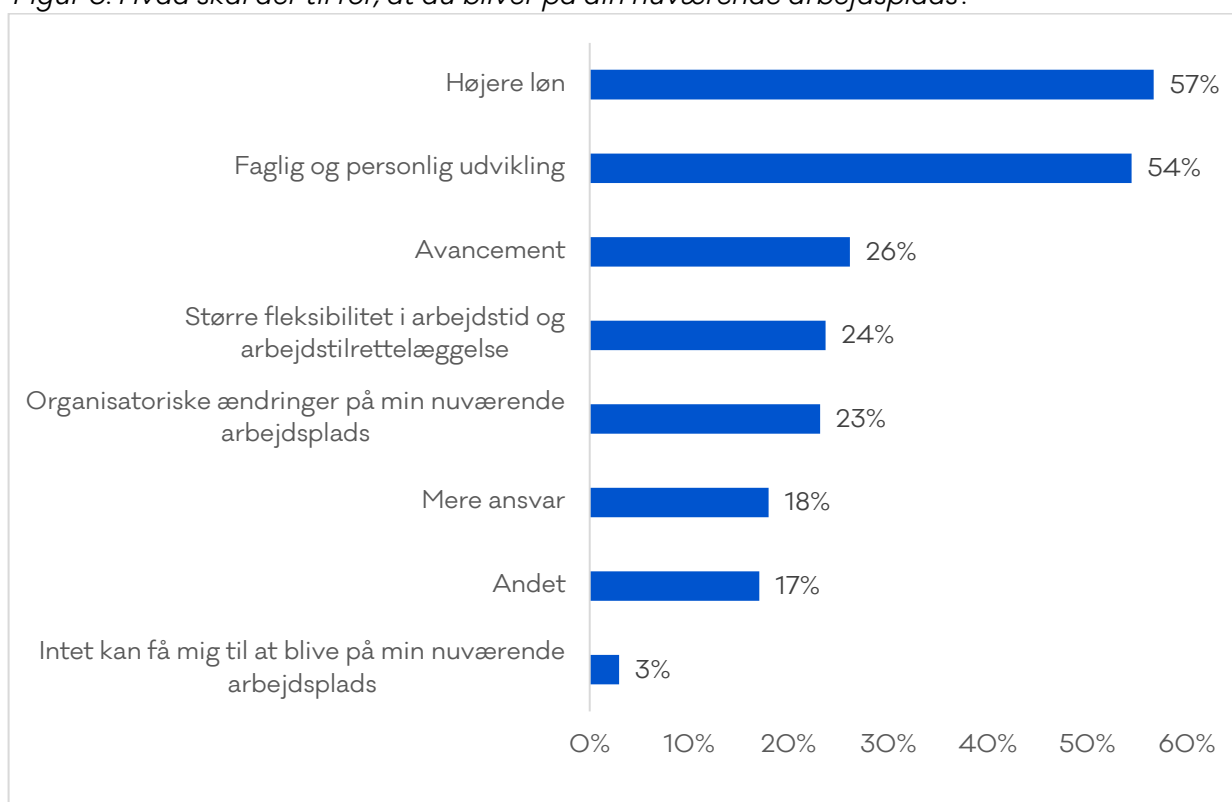
Løn og udvikling er vigtigst for fastholdelse

Figuren viser svar på spørgsmålet: "Hvad skal der til for, at du bliver på din nuværende arbejdsplads?". De hyppigst nævnte svar på spørgsmålet er "Højere løn" (57%) og "Faglig og personlig udvikling" (54%).

Derudover angiver 26% "Avancement", 24% "Større fleksibilitet i arbejdstid og arbejdstilrettelæggelse" og 23% "Organisatoriske ændringer på min nuværende arbejdsplads".

18% peger på "Mere ansvar", 17% på "Andet", mens 3% svarer "Intet kan få mig til at blive på min nuværende arbejdsplads".

Figur 6: Hvad skal der til for, at du bliver på din nuværende arbejdsplads?

Note: Det var muligt at vælge flere svarmuligheder, hvorledes procenterne ikke summerer til 100%. Kun stillet til respondenter, der er fuldtidsansatte, og som angiver at søger aktivt, overvejer og søger lidt eller overvejer, men ikke søger

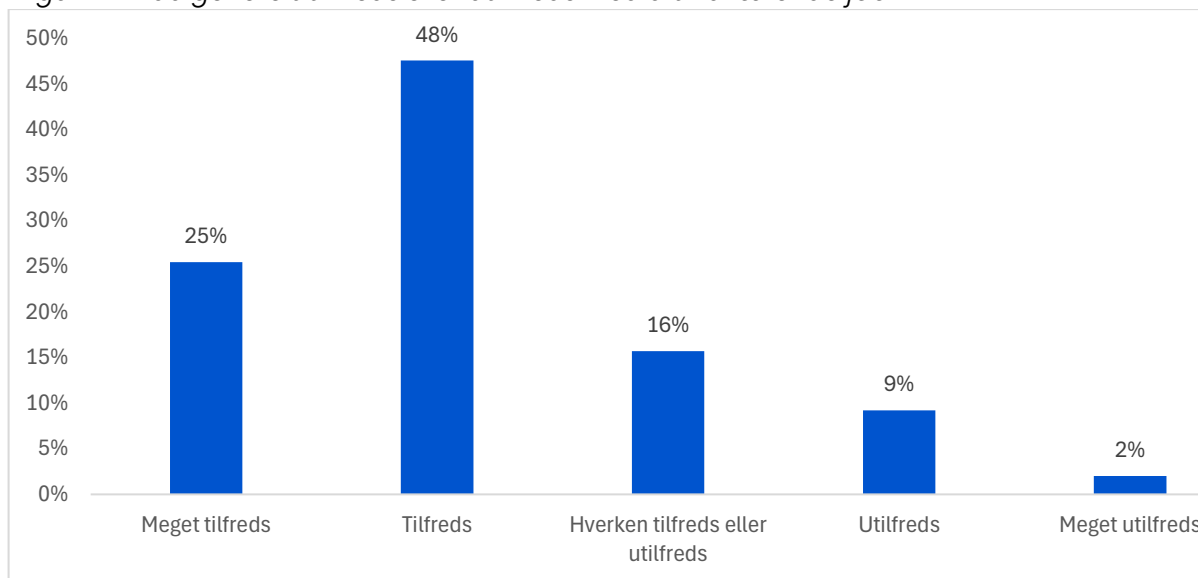
De fleste er tilfredse med deres job

Figuren viser respondenternes svar på spørgsmålet: "Er du generelt tilfreds eller utilfreds med dit nuværende job?".

Blandt offentligt ansatte Djøf-medlemmer er 73% tilfredse (48 %) eller meget tilfredse (25 %) med deres nuværende job.

11% er utilfredse (9 %) eller meget utilfredse (2 %). 16% svarer, at de hverken er tilfredse eller utilfredse.

Figur 7: Er du generelt tilfreds eller utilfreds med dit nuværende job?

Note:

Kryds på jobtilfredshed

Flere er utilfredse med deres job, når de ofte arbejder på dage, hvor de egentlig har fri, såsom i weekender, fridage eller ferier

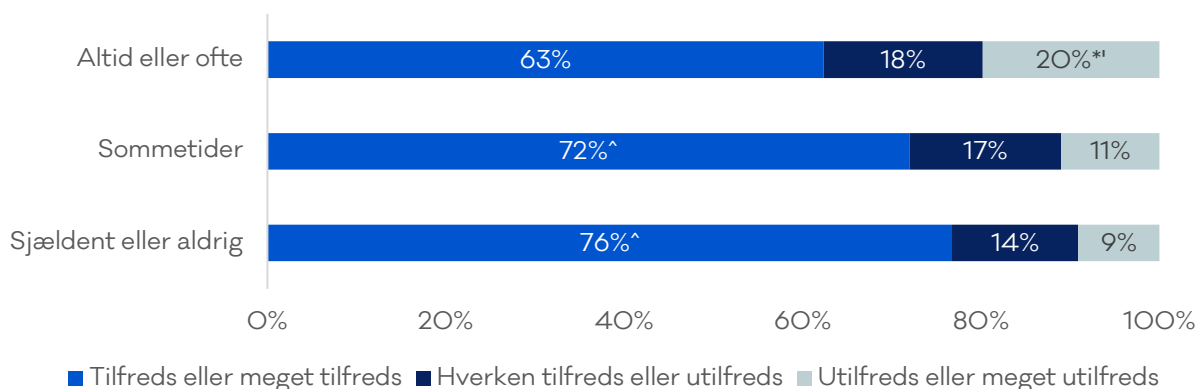
Figuren sammenligner jobtilfredshed blandt offentligt ansatte Djøf-medlemmer opdelt efter spørgsmålet: "Hvor ofte arbejder du på dage, hvor du egentlig har fri, fx i weekender, fridage eller ferier?".

Flest er utilfredse med deres job blandt dem, som angiver, at de altid eller ofte arbejder på dage, hvor de egentlig har fri. Hver femte (20 %) er utilfreds eller meget utilfreds i denne gruppe. Omkring hver tiende er utilfreds blandt dem, som svarer, at de sommetider (11%) eller sjældent/aldrig (9 %) arbejder på dage, hvor de egentlig har fri.

Samtidig er færrest tilfredse i gruppen, der altid eller ofte arbejder på fridage (63%), mens andelen der er tilfredse, er signifikant højere blandt dem, som svarer "Sommetider" (72%) og "Sjældent eller aldrig" (76%).

Der er ikke signifikant forskel på, hvor mange som svarer hverken tilfreds eller utilfreds afhængigt af, hvor ofte man arbejder på dage, hvor man egentlig har fri.

Figur 8: Jobtilfredshed opdelt på, hvor ofte arbejder du på dage, hvor du egentlig har fri, fx i weekender, fridage eller ferier?

Note: ^Signifikant flere end dem, der svarer, at de altid eller ofte arbejder på dage, hvor de egentlig har fri fx i weekender, fridage eller ferier.

* Signifikant flere end dem, der svarer, at de sommetider arbejder på dage, hvor de egentlig har fri fx i weekender, fridage eller ferier.

' Signifikant flere end dem, der svarer, at de sjældent eller aldrig arbejder på dage, hvor de egentlig har fri fx i weekender, fridage eller ferier.

Flere er utilfredse med deres job, når de ofte skal arbejder mere end den aftalte eller forventede arbejdstid

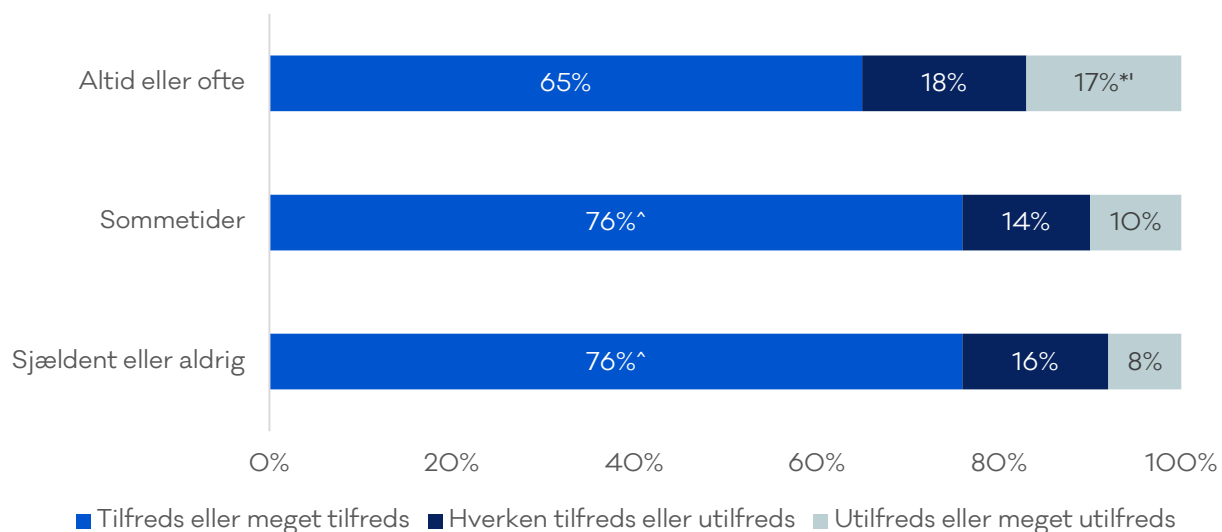
Figuren sammenligner jobtilfredshed blandt offentligt ansatte Djøf-medlemmer opdelt efter spørgsmålet: "Hvor ofte er det nødvendigt at arbejde over – dvs. ud over den aftalte eller forventede arbejdstid?".

Flest er utilfredse blandt dem, som svarer "Altid eller ofte". 17% i denne gruppe er utilfreds eller meget utilfreds, hvilket er signifikant flere end blandt dem, som svarer "Sommetider" (10%) og "Sjældent eller aldrig" (8%).

Omvendt er færrest tilfredse blandt dem, som svarer "Altid eller ofte" (65%), mens andelen, der er tilfreds eller meget tilfreds, er signifikant højere blandt dem, som svarer "Sommetider" (76%) og "Sjældent eller aldrig" (76%).

Andelen, der svarer "Hverken tilfreds eller utilfreds", er ikke signifikant forskellig afhængig af, hvor ofte man arbejder over.

Figur 9: Jobtilfredshed opdelt på, hvor ofte det er nødvendigt at arbejde over – dvs. ud over den aftalte eller forventede arbejdstid?

Note: ^ Signifikant flere end dem, der svarer, at de altid eller ofte arbejder over – dvs. ud over deres aftalte eller forventede arbejdstid.

* Signifikant flere end dem, der svarer, at de sommetider arbejder over – dvs. ud over deres aftalte eller forventede arbejdstid.

' Signifikant flere end dem, der svarer, at de sjældent eller aldrig arbejder over – dvs. ud over deres aftalte eller forventede arbejdstid.

Kryds på overvejelser om jobskifte

Signifikant færre overvejer eller søger aktivt nyt job, hvis man sjældent arbejder på dage, hvor man egentlig har fri

Figuren sammenligner overvejelser om jobskifte blandt offentligt ansatte Djøf-medlemmer opdelt efter svar på spørgsmålet: "Hvor ofte arbejder du på dage, hvor du egentlig har fri, fx i weekender, fridage eller ferier?".

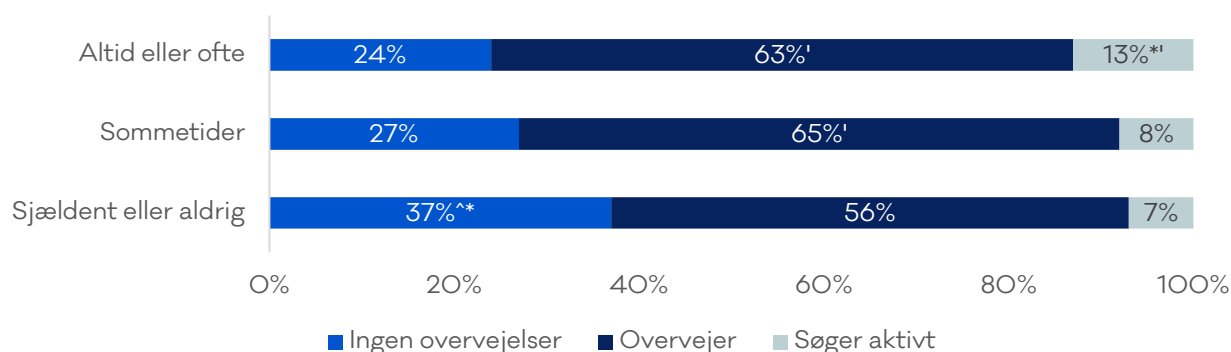
Andelen med ingen overvejelser er højest blandt dem, som svarer, at de sjældent eller aldrig arbejder på fridage (37%), hvilket er signifikant flere end blandt dem, som svarer "Altid eller ofte" (24%) og "Sommetider" (27%).

Omvendt er andelen, der overvejer jobskifte, signifikant lavere blandt dem, som svarer "Sjældent eller aldrig" (56%) end blandt dem, som svarer "Sommetider" (65%) og "Altid eller ofte" (63%).

Andelen, der søger aktivt, er højest blandt dem, som svarer "Altid eller ofte" (13%). Andelen er 8% blandt dem, som svarer "Sommetider" og 7% blandt dem, som svarer "Sjældent eller aldrig".

Samlet set svarer tre ud af fire (76%) af dem, som altid eller ofte arbejder på fridage, at de overvejer eller aktivt søger nyt job. Det samme gælder 73% blandt dem, som svarer, at de sommetider arbejder på fridage. Signifikant færre (63%) af dem, som svarer, at de sjældent eller aldrig arbejder på fridage, overvejer eller søger aktivt nyt job.

Figur 10: Overvejelser om jobskifte opdelt på, hvor ofte de arbejder på dage, hvor de egentlig har fri, fx i weekender, fridage eller ferier?

Note: [^]Signifikant flere end dem, der svarer, at de altid eller ofte arbejder på dage, hvor de egentlig har fri fx i weekender, fridage eller ferier.

^{*} Signifikant flere end dem, der svarer, at de sommetider arbejder på dage, hvor de egentlig har fri fx i weekender, fridage eller ferier.

['] Signifikant flere end dem, der svarer, at de sjældent eller aldrig arbejder på dage, hvor de egentlig har fri fx i weekender, fridage eller ferier.

Signifikant flere (78 %) overvejer eller søger aktivt nyt job blandt dem, som altid eller ofte arbejder over

Figuren sammenligner overvejelser om jobskifte blandt offentligt ansatte Djøf-medlemmer opdelt efter spørgsmålet: "Hvor ofte er det nødvendigt at arbejde over – dvs. ud over den aftalte eller forventede arbejdstid?".

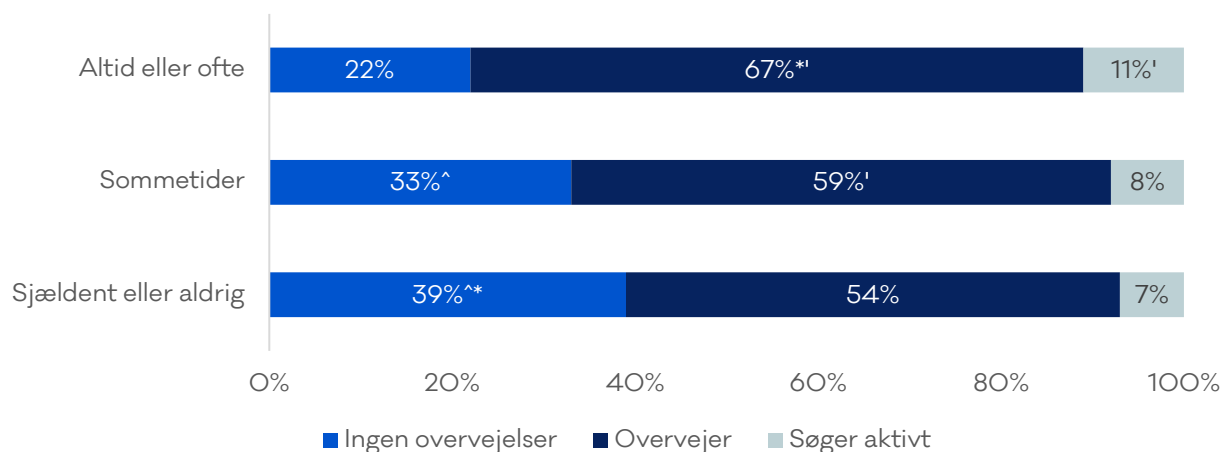
Andelen med ingen overvejelser om jobskifte er højest blandt dem, som svarer, at de sjældent eller aldrig (39%) arbejder over. Det er signifikant flere end blandt dem, som svarer "Sommetider" (33%) og "Altid eller ofte" (22%).

Omvendt er andelen, der overvejer jobskifte, signifikant højest blandt dem, som svarer "Altid eller ofte" (67%). Den er signifikant lavere blandt dem, som svarer "Sommetider" (59%). Den er lavest blandt dem, som svarer, at de sjældent eller aldrig (54%) arbejder over.

Andelen, der søger aktivt, er 11% blandt dem, som svarer "Altid eller ofte", hvilket er signifikant flere end blandt dem, som svarer "Sjældent eller aldrig" (7%). Andelen blandt dem, der svarer "Sommetider", er 8%.

Samlet overvejer eller søger næsten fire ud af fem (78%) af dem, som altid eller ofte arbejder over, nyt job, mod 67% blandt dem, som svarer "Sommetider" og 61% blandt dem, som svarer "Sjældent eller aldrig".

Figur 11: Overvejelser om jobskifte opdelt på, hvor ofte det er nødvendigt at arbejde over, dvs. ud over deres aftalte eller forventede arbejdstid?

Note: [^] Signifikant flere end dem, der svarer, at de altid eller ofte arbejder over - dvs. ud over deres aftalte eller forventede arbejdstid.

^{*} Signifikant flere end dem, der svarer, at de sommetider arbejder over - dvs. ud over deres aftalte eller forventede arbejdstid.

¹ Signifikant flere end dem, der svarer, at de sjældent eller aldrig arbejder over - dvs. ud over deres aftalte eller forventede arbejdstid.

Metode

Analysen bygger på en spørgeskemaundersøgelse blandt Djøfs medlemmer, som er ansat i den offentlige sektor og er medarbejdere uden personaleledelse.

Undersøgelsen er sendt til en tilfældigt udvalgt gruppe på 15.000 medlemmer, hvoraf 3.270 har svaret. Det giver en svarprocent på 22.

Svarprocenten er lavere blandt mænd og yngre medlemmer. For at tage højde for det skæve bortfald er svarene vægtet efter alder og køn.

Data er indsamlet i perioden 28. august til 10. september. I løbet af perioden har vi sendt to påmindelser.